

22 FEB. 2013

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 21.2.2013

Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α./ΓΡ.ΑΝ.ΥΠ./Κ.Ε./177

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Τέρενς – Νικόλαο Κουϊκ

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 6592/1.2.2013 Ερώτηση

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 6592/1.2.2013 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Τέρενς – Νικόλαου Κουϊκ και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Θεράποντα είναι οικοδόμημα των μέσων του 19^{ου} αιώνα, θεμελιώθηκε το 1880, άρχισε να χτίζεται το 1894 κι ολοκληρώθηκε το 1915. Έχει αναγερθεί στη θέση παλαιότερου Ναού που λειτουργούσε ως παρεκκλήσι του Φιλανθρωπικού ιδρύματος Μυτιλήνης του γνωστού ως «Ξενοδοχείο», η σύσταση του οποίου τοποθετείται στα τέλη του 17^{ου} αιώνα.

Ο ναός ανήκει στον τύπο του εγγεγραμμένου σταυροειδή με κεντρικό τρούλο και τέσσερις γωνιακούς τρουλίσκους, έχει κτισθεί από λαξευτή πέτρα των λατομείων Σαρμοσάκ της Μ. Ασίας και φέρει χαρακτηριστικό ανάγλυφο διάκοσμο στον οποίο συνδυάζονται στοιχεία υστερογοθικά, νεοκλασικά και μπαρόκ. Πρόκειται για το μεγαλύτερο σε διαστάσεις χριστιανικό Μνημείο της Λέσβου. Ο Ναός είναι χαρακτηρισμένος ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την Υ.Α.ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ28/142/9/12.2.1988, ΦΕΚ 159/Β'/22.3.1988.

Η προστασία του Μνημείου και οι εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης που απαιτείται να πραγματοποιηθούν εμπίπτουν στα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 11, παρ. 2, του Νόμου 3028/2002, *Υποχρεώσεις κυρίων, νομέων ή κατόχων ακινήτων μνημείων*, που στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η Ιερά Μητρόπολη Μυτιλήνης και το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ι. Ναού.

Την αναγκαιότητα της άμεσης διευθέτησης των προβλημάτων του τρούλου και της μολύβδινης επικάλυψής του είχε επισημάνει προφορικά η Διευθύντρια της 14^{ης} ΕΒΑ, σε συνάντηση εργασίας που πραγματοποιήθηκε το 2010 στο χώρο του Ναού, παρουσία του Προέδρου του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ιερού Ναού και του Διευθυντή της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων. Στην από τριετίας συνάντηση είχε τονιστεί η άμεση επισκευή του τρούλου, προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα τόσο έντονα όσο αυτά που προέκυψαν πρόσφατα.

Με το με αριθμ. 25/3.12.2012 έγγραφο, το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ι. Ν. Αγίου Θεράποντα Μυτιλήνης, ενημέρωσε την 14^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων για τις βλάβες που προκλήθηκαν στο ναό από τις πρόσφατες έντονες βροχοπτώσεις. Η Εφορεία, στο πλαίσιο της πολυετούς κι αγαστής συνεργασίας με την Ιερά Μητρόπολη αλλά και με το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ι. Ν. Αγίου Θεράποντα, κι αντιλαμβανόμενη το επείγον του προβλήματος, ανταποκρίθηκε άμεσα στο αίτημα του Ιερού Ναού και διενήργησε αυτοψία για να διαπιστώσει τις μεγάλες φθορές που προκλήθηκαν στον τρούλο αλλά και τα εσωτερικά στοιχεία του μνημείου από τα όμβρια ύδατα, που εισήλθαν από τον τρούλο, συγκεκριμένα από τη βάση αυτού, και βρήκαν διέξοδο προς τις τοιχοποιίες.

Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σχετική αυτοψία, διαπιστώθηκε πως ύδατα εισέρευσαν κυρίως στο δυτικό τμήμα του ναού, από τη στέγη του τμήματος αυτού. Οι φθορές εντοπίστηκαν κυρίως στον γυναικωνίτη. Στη νοτιοδυτική γωνία, αποκολλήθηκε τμήμα του σταμπωτού διακόσμου από τη βάση του σταυροθολίου, μαζί με τμήμα του ξύλινου σκελετού στήριξής του. Τα τμήματά του συγκεντρώθηκαν και φυλάχθηκαν σε προστατευμένο χώρο του γυναικωνίτη. Επίσης, συλλέχθηκαν και θραύσματα του ξύλινου σκελετού, ο οποίος είναι σε άθλια κατάσταση, απόλυτα

αποσαθρωμένος. Όπως αποδείχτηκε η εισροή υδάτων στο σημείο αυτό είναι μακροχρόνια και η φθορά και η αποκόλληση δεν οφείλεται αποκλειστικά στην έντονη βροχόπτωση των τελευταίων ημερών. Πιθανώς ο ξύλινος σκελετός ήταν αυτός που αποκολλήθηκε αρχικά συμπαρασύροντας εν μέρει και το τμήμα με τον διάκοσμο.

Αυτή η διαπίστωση εγείρει σοβαρή ανησυχία για την κατάσταση του ξύλινου σκελετού και του επιχρίσματος με τον ζωγραφικό διάκοσμο ολόκληρου του δυτικού τμήματος του ναού, τουλάχιστον, και για ενδεχόμενη αποκόλληση και άλλων τμημάτων στο μέλλον, εάν δεν υπήρχε η περίπτωση να ληφθούν άμεσα μέτρα.

Επίσης, παρατηρήθηκε απολέπιση της ζωγραφικής επιφάνειας στις τοιχογραφίες και τις οροφोगραφίες, καθώς και υγρασία του κονιάματος σε τμήματα των τοιχογραφιών.

Επειδή κρίθηκε απαραίτητη η άμεση αποκατάσταση των φθορών στον τρούλο και στη στέγη του ναού και στη συνέχεια περαιτέρω ενέργειες για την ενίσχυση του ξύλινου σκελετού και του κονιάματος, καθώς και αισθητική αποκατάσταση των ήδη απολετισμένων τοιχογραφιών, η Υπηρεσία επικαλούμενη τις διατάξεις της παρ. 8. του άρθρου 1 της ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/15/3696 (ΦΕΚ 180/Β/30.1.2004) «Περί μεταβιβάσεως αρμοδιοτήτων του Υπουργού Πολιτισμού στις περιφερειακές και Ειδικές Περιφερειακές Υπηρεσίες αρμοδιότητας της Γενικής Διευθύνσεως Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Γενικής Διευθύνσεως Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού», χορήγησε την με αρ. πρωτ. 2859/11.12.2012 άδεια για έγκριση εργασιών αποκατάστασης του Ιερού Ναού προκειμένου οι εκπρόσωποι του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου να προβούν άμεσα στις απαραίτητες στερεωτικές εργασίες, κ εν συνεχεία να καταστεί δυνατόν από τους συντηρητές της Υπηρεσίας να προβούν στη συντήρηση των τοιχογραφιών. Οι εργασίες αυτές είναι:

1. Άμεση αποκατάσταση των φθορών του στρώματος μολύβδου που επικαλύπτει τον τρούλο, σύμφωνα με την ανωτέρω σχετική έγκριση που χορηγήθηκε στις 11.12.2012. Αυτή η ενέργεια συμπεριλαμβάνεται στις τρέχουσες φροντίδες κάθε ιδιοκτήτη και χρήστη κάθε χώρου έτσι ώστε να μην επιβαρύνεται η κατάσταση διατήρησης του μνημείου με την αναμονή μεγάλων χρηματοδοτήσεων. Αυτές οι εργασίες, που μπορούν να γίνουν με την υποστήριξη γερανοφόρου οχήματος και με έναν εξειδικευμένο υδραυλικό που θα τοποθετήσει επιπλέον τμήματα φύλλου μολύβδου στον τρούλο δεν είναι δαπανηρές, ούτε χρονοβόρες. Αξίζει να αναφερθεί ότι πρόκειται για ένα μνημείο –σήμα κατατεθέν της πόλης της Μυτιλήνης και το πιο επισκέψιμο. Βάσει των οριζόμενων, άλλωστε, από τις διατάξεις της Αρχαιολογικής Νομοθεσίας (Ν. 3028/2002, άρθρο 11, παρ. 2, *Υποχρεώσεις κυρίων, νομέων ή κατόχων ακινήτων μνημείων «Ο κύριος ή ο νομέας μνημείου υποχρεούται να μεριμνά για την άμεση εκτέλεση των εργασιών συντήρησης, στερέωσης ή προστασίας ετοιμόρροπου μνημείου χωρίς υπαίτια καθυστέρηση...*), η Ιερά Μητρόπολη Μυτιλήνης, η οποία στην προκείμενη περίπτωση είναι και ο νομέας, κάτοχος και κύριος του μνημείου, υποχρεούται να υλοποιήσει άμεσα τις απαιτούμενες εργασίες συντήρησης κι αποκατάστασης του μνημείου. Η ενημέρωση της Υπηρεσίας για την υλοποίηση των εργασιών είναι αναγκαία.

2. Ακολουθώντας θα πρέπει να μεσολαβήσει ο απαραίτητος χρόνος για να «στεγνώσει» το μνημείο από τα κατερχόμενα ύδατα, με την φροντίδα εξαερισμού του κατά τις στεγνές περιόδους του έτους, καθόσον δεν υλοποιούνται συντηρήσεις σε υγρές επιφάνειες.

3. Ακολουθώντας θα υλοποιηθεί νέα αυτοψία από την Υπηρεσία για να διαπιστωθεί το μέγεθος των βλαβών και η δυνατότητα ή μη άμεσης αντιμετώπισής τους από το προσωπικό της Περιφερειακής Υπηρεσίας της Γενικής Γραμματείας Πολιτισμού.

4. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι το μέγεθος των φθορών είναι τέτοιο που απαιτεί τη σύνταξη μελέτης και ένταξης σε συγκεκριμένο χρηματοδοτικό πρόγραμμα θα χρειαστεί να αναθέσει το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο τη σύνταξη μελέτης σε ιδιώτη συντηρητή (από το μητρώο μελετητών συντηρητών του ΥΠΠΟ). Η έγκριση αυτής της μελέτης από την Αρχαιολογική Υπηρεσία θα δώσει και τη δυνατότητα ένταξης της αποκατάστασης των φθορών των τοιχογραφιών του Ιερού Ναού σε οποιοδήποτε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Εσωτερική Διανομή:

1. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
2. ΔΒΜΑ
3. ΔΑΒΜΜ
4. 14^η ΕΒΑ
5. Διεύθυνση Συντήρησης

ΑΝΑΓΓΕΛΗ ΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ.....

22/2/13